

Tedric kanununa göre yaratılanlar için; "ilim içinde azim bir kudret ve hikmet içinde dakik bir sanatla yaratılıyor." buyuruluyor. Acaba bu hal, bir emirle bir anda yaratılanlar hakkında da geçerli değil midir?

İster **ibda** ile doğrudan, ister **inşa** yoluyla **tedricen** yani kademeli olarak yaratılsın, her mahlûk İlâhî irade ve kudret ile yaratılmakta ve her şey hikmetli vücuda gelmekte ve büyük bir sanat eseri olarak kendini göstermektedir. Ancak bazı icraatlarda kudret daha galiptir, bazılarında ise hikmet. Çekirdeğin kademeli olarak ağaç olmasında, yumurtanın güvercin, nutfenin insan haline gelmesinde kademeli olarak harika bir İlâhî sanat sergilenir. Bu yaratılışın her safhası ayrı bir sanat mucizesidir. Bütün bu harika sanatların teşhiri için bu varlıklar bir anda değil de safhalar halinde yaratılırlar. Her şey bir anda yaratılsaydı ne fidandan söz edebilirdik, ne kuzudan, ne de bebekten.

Ahirette ise eşyanın bir anda son haliyle yaratılmalarıyla hikmetten ziyade kudret nazara çarpacaktır. Bu manayı ders vermek üzere, Risalelerde, "**dünyanın darü'l-hikmet, âhiretin ise darü'l-kudret**" olduğu ifade edilir.

Bu dünyada da birden ve sebepsiz yaratmanın bazı misalleri görülmektedir. Kâinatın bir küçük misali olan insanda bu iki tür yaratılışı da müşahede edebiliyoruz. İnsanın bedeni, ana rahminde, dokuz ayda inşa edilirken, ruhu bir anda yaratılmakta ve ana rahmindeki gelişmenin bir safhasında bedene ilka edilmektedir.